

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De fugiendis occasionibus peccatorum, & de faciendis dignis fructibus
pœnitentiæ. Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Ezech. 34.4

gentia reprehendit, dicens: Quod infirmum fuit non consolidastis, & quod ægrotum, non sanastis, quod contractum est, non alligastis, & quod abiectum est, non reduxistis, & quod perierat, non quaesistis. Sic itaque satisfactio peccatis, quæ quis confessus est, apta; vt quemadmodum medici non quæcunque medicamenta indifferenter cuique morbo adhibent, sed qualitati morbi proportionata; ita sacerdos, qui medicus est animarum, diuersis peccatis diuersa etiam remedia spiritualia præscribat. Ita scilicet, vt quemadmodum dicit Albertus, scientia & vita magnus, ad satisfaciendum pro superbia, opera humilitatis; pro auaritia, elemosinarum largitio; pro impudicia, carnis castigationem, per cilicia & flagella; pro gula, ieiunium; pro loquacitate, silentium, & orationem; pro inuidia, charitatis opera, & iniuriæ remissionem; pro rapina, opera liberalitatis indicat. Audi Ambrosium ad quod satisfactio- nis genus virginem lapsum adhortetur: Lugubris, inquit, tibi accipienda est vestis, & mens, ac membra singula digna castigatione puniendi. Amputentur crines, qui per vanam gloriam occasionem luxuriæ præstiterunt. Desuuant oculi lacrymas, qui masculum simpliciter non aspexerunt. Palescat facies, quæ quondam virum impudicè. Denique totum corpus incuria maceretur, cinere aspersum, & operum cilicio perhorrescat, quia malè sibi de pulchritudine placuit. Cor verò sit liquefens sicut cera, ieiuniis inquietans se ipsum, & cogitationibus ventilans, quare sit ab inimico subuersum. Sensus etiam crucietur, quia in membra corporis cum haberet dominationem, malo cessit imperio. Hæc Ambrosius, quæ peccato carnis diluendo satis congrua videntur, & sic remedia inuestiganda sunt cuique delicto conformia, quæ pro illo aptam castigationem infligant.

Sit etiam satisfactio grauitati delictorum ad prudentis arbitrium commensurata, quæ scilicet peccati iam remissi pœna temporali, (nam æterna pœna per contritionem, ac sacramentum pœnitentiæ, in temporalem commutata est, nisi doloris magnitudo penitus illam euacuet) aliquo modo acerbitatem exæquet. Licet enim, si res æqua lance libremus, vnum ignis purgatorij diem pluri fortè dies acerbitate pœnitentiæ hic factæ non suppleant, tamen, quia nos pœnas pro peccatis sponte subimus, & charitatis feruore impellente præstamus, quod per se minus doloris & laboris habet, ratione charitatis, & spontaneæ oblationis, multo magis, quàm ipsum est, pœnarum in alia vita debitarum extenuat. Impleat ergo quisque ex præscripto à sacerdote ad castigationem carnis suæ, quod legimus in Apocalypsi conscriptum: Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum. Signum quippe est mentis tepidæ, & parum peccata detestantis, si velit, paruula ac facili satisfactio grauiora peccata punire, & statim ac si nihil mali fecisset, impudicum corpus molli indulgentia tractare. Magnum est, ait Basilus, & graue peccatum; multa opus habes confessione, lacrymis amarulentis, peracri contentione vigiliarum, indiuiso ac continenti ieiunio. Leuis est, nec intoleranda offensio: Huic quoque exæquetur pœnitentia. Est ac si diceret: Tu debiti magnitudinem attentè considera, & iuxta illam quod debes, afflictionibus & pœnis excolue. Nam si in temporalibus reipublicæ commutationibus æqualitas dati & accepti necessaria est; multo magis in delictorum punitione aliqua pœna & culpa commensuratio requiritur; tum vt diuine iustitiæ satisfaciatur, tum vt condignus pœnae dolor peccandi

Albertus in lib. de virtut. c. 41.

Ambros. li. ad virginem lapsum. c. 8.

Psal. 21. n. 1.

Apocal. 18.7.

Basil. li. 3. in illud: Attende tibi.

A desiderium tollat, & timor vltionis delinquendi voluntatem excludat.

Atque hæc est postrema satisfactio- nis qualitas, vt nimirum & præterita peccata seruata non nulla portione puniat, si pœnitens ad eam subeundam vires habuerit, & à futuris peccatis, sicut medicamentum salubre præseruet. Sacerdos enim, qui & medicus, & iudex est, quæ iudex, errata pœnitentis debita castigatione mulcet, quantum benigna prudentia dictauerit: quæ medicus verò, contritione, & confessionis sacramento curatum satisfactio- nem à peccato retrahat, & quantum potuerit, iterum labi non sinat. Dicatque illi non solum ore, sed multo magis remediorum adhibitione, quod Dominus euidam agrotò iam ipsius benignitate curato dixit: Ecce sanus factus es, iam noli peccare. Ita autem de satisfactio- nis qualitate dicta sunt, non vt animarum ministros moneamus, quos alio loco opportunius instruemus, sed vt pœnitentem perfectionis cupidum excitemus ad congruam satisfactio- nem acceptandam, vel si opus fuerit vltro ab spirituali patre postulandam. Eam namque postulare indicium est cognitionis peccati, humilitatis, & magni doloris; qui non tantum pœna à sacerdote irrogata se subicit, sed dum eam postulat, etiam propriis manibus malitiam percutit, & peccatum auertit. Libentius etiam & feruentius quisque exequitur, quod prius quàm sibi imponeretur, voluntate & desiderijs amplectebatur.

Ioan. 5. n. 14.

C De fugiendis occasionebus peccatorum, & de faciendis dignis fructibus pœnitentiæ.

CAPVT VIII.

VI ea ratione, quam exposuimus, peccata sua fuerit detestatus, & coram sacerdote ad id potestatem habente confessus, onerique satisfaciendi animo libenti subiectus, piè sibi metipsum per suadere poterit, se iterum cum Domino amicitiam inuisse, & eius gratiam comparasse. Hoc enim vnum signum est ex duodecim, quæ supra retulimus, vitæ spiritualis, & diuinæ gratiæ susceptæ. Isti autem ita conuerso dicit Ecclesiasticus: Fili peccasti? non adicias iterum: sed & de pristinis deprecare, vt tibi dimittantur. Quod, vt quis iuuante Domino assequatur, nonnulla diligenter custodiat, quæ in hoc capite breuiter proponemus, quia ad alia, viris spiritualibus, à nexibus mundi liberatis, magis propria festinamus.

Primò ergo, qui se vult à præteritis peccatis illibatum custodire, occasionebus peccatorum fugiat, & amicitias ac familiaritates eorum qui ipsum ad peccata impulerunt, animo constanti rescindat. Qui enim amat periculum, in illo peribit. Quis autem non videat, occasionebus peccati, cadendi esse periculum, in quod certè homo temere se coniciens, quam tanto labore quæsierat, vitam spiritualem amittere. Cui optimè congruit, quod sequitur: Cor ingrediens duas vias, non habebit successus, & prauus corde in illis scandalizabitur. Nam re vera duas ingreditur vias, iustitiæ, & peccati; cæli, & gehennæ, quin tunc confessionem peccatorum sectatur, quæ via iustitiæ est; nunc verò ad occasionebus, quæ via est peccati, reuertitur. Huiusmodi non habebit felicem euentum, quia nemo potest duobus dominis seruire, nec Dagon, & arcam Dei, id est, peccandi, & bene viuendi seminaria in eodem altari mentis collocare. Pro-

Tom. 1. li. 2. cap. 2. c. 4. Eccles. 21. 1.

Eccles. 3. 27.

Eccles. 3. 28.

Matth. 6. num. 24. 1. reg. 5. n. 2.

Leuit. 19. n. 12.

Basil. c. 4. m. n. 12. c. 4.

Aug. 7. 1. 1. 1.

Leuit. 4. 11.

Eccles. 5. 5.

Psal. 30. 13.

Augst. li. de vera & falsa poenit. c. 13.

Micheas. 7. 9.

Luca. 3. n. 8. Gregor. hom. 10. in euang.

hibitum est tertiam duplici semine seminare, vestem lana linòque contexere, & boue simul & alino terram aratro profcindere, vt intelligas, hominem illum abominabilem esse Domino, qui vult virtutem & vitium miscere, & nunc medijs virtutis insistere, nunc verò ad occasiones peccandi repedare. Verum enim, inquit Basilius, non in eo tantum elaborandum nobis est, vt motus animi in cogitando moderemur, sed quoad fieri possit, ab earum etiam rerum congressu longissimè fugiendū est cum primis, quæcunque in conspectum nobis adductæ, refricata libidinum memoria, consilium rationisq; vim nobis perturbant atque confundunt, bellæque & sollicitos in animo angotes cient. Etenim bellum, quod præter voluntatem nostram incidat, nobis excipere fortasse necessarium sit; ipsum verò aliquem sibi voluntarium creare, id verò summè stultitiæ est. De eo, quod ex sacrificio ad expiationem peccati factò supererat, id in Leuitico præceptum est: Pellem, & omnes carnes cum capite, & pedibus, & intestinis, & fimo, & reliquo corpore efferet extra castra in locum mundum. In quo per mysterium datur intelligi, vt peccator, qui suam Domino mentem inmolauit, omnia sua ex castris, vbi fuit occasio peccandi, statim efferat, vt oblatum sacrificium non displiceat. Occasionem itaque peccati deferat ad præparatam sanctitatis amatorem, amicum infidelem, conuersationem suspectam, ludum, ingressum, aut egressum derelinquat: nam, qui prope foueam currit, atque discurret, & ad eam se imprudenter inclinat, non mirum si se tutum ac securum cogitans, miserabiliter cadat.

De dignis poenitentiae fructibus. S. I. I.

Secundò. Peccator post satisfactionem à sacerdote impositam, fideliter diligentèrque completeram, enitatur toto vitæ tempore ita se gerere, vt dignos fructus poenitentiae faciat, & pro ratione status spiritualis in quo se inuenit, & virium quas habuerit, nunquam opera satisfactionis omittat. Scriptum est enim: De propitiato peccato noli esse sine metu. Si verò timor semper conferuandus est, non est poenitentia deferenda, quæ nos debito peccati iam dimissi magis ac magis liberet. Circumdederunt me mala, inquit sanctus Dauid, quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meæ. Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei. Idem autem quisque peccator debet de se ipso ac de suis peccatis pronuntiare, quia aut numero aut iniquitate numerum etiam magnum excedunt. Si autem peccata sunt sine numero; quare satisfactio pro illis breui numero dierum finitur, & non tota vita protelabitur? Si Apostolus, inquit Augustinus, etiam peccata per baptismum dimissa continuè plorat, nobis etiam super fundamentum Apostolorum positis quid præter plorare restat? Quid nisi semper dolere in vita? Vbi enim dolor finitur, quid relinquitur de venia? Meminerit itaque peccator illius quod Micheas ait: Iram Domini portabo, quoniam peccaui ei, donec causam meam iudicet, & faciat iudicium meum: & donec in hora mortis ad iudicium veniat, & sententiam miserationis excipiat, iram Domini è memoria non debeat, & poenitentiae lamentum non deponat. Erit verò poenitentia toto vitæ tempore tenenda cõdigna, si maioribus peccatis maior quoque corporis afflictio respondeat. Sic namque intellexit Gregorius illud Ioannis Baptistæ: Facite fructus dignos poenitentiae. Quisquis illicita nulla commisit, inquit, huic iure conceditur vt licitis vtatur: sicque pietatis opera faciat, vt tamen, si voluerit, ea quæ mundi sunt, non relinquat. At si quis in fornicationis cul-

A pam, vel fortasse, quod est grauius, in adulterium lapsus est, tanto à se licita debet abscindere, quanto se meminit & illicita perperrasse. Meritò quidem à maiori peccatore maior poenitentiae fructus exigitur: quoniam si terreni reges, eos qui in se grauius deliquerunt, iam reconciliatos solent ad maiores labores adigere, ne culpæ grauitas à pœna in immensum exorbitet; quare & rex cælestis, cuius est rectitudo maior, non velit, eos qui grauius peccauerunt, grauioribus laboribus onerari: In hac verò afflictione continua, quam iustus sponte subit, personæ qualitas, & status spiritualis profectus, consideranda sunt. Quidam enim iustorum, qui vitæ spiritualis initium diligentissimè peregerunt, solent post aliquot annos corpus satis imbecillum supportare, & assiduas agritudines sustinere, quas aut minus discretæ seueritas peperit, aut benigna Domini prouidentia eos efficacius emundare volens, immittit. Alij verò ad gratiam contemplationis subuehuntur, & dapibus cæli refecti suauissimè ab omnium conditore tractantur. Et tam illos quam istos vult sæpe Dominus à multis afflictionibus corporis auocare. Illos quidem auocat, quoniam alio afflictionis genere, sine vlla comparatione duriore, purgantur, dum non iam propria manu, sed aliena, & eius, qui scit optime flagellare, ferè semper affliguntur: istos verò, quoniam assidua contemplatio, & diuinorum inspectio, corpus ipsum satis extenuat, & eius vires absumit. His ergo maior moderatio in afflictione corporis conueniens est: de quo alio loco, & quidem commo-

B

C

De bonis operibus incipientium. S. I. I.

Tertio. Non tantum poenitentiae opera, ab eo qui ad Dominum conuertitur, exercenda sunt, sed etiam alia opera bona pro ratione status omnimodis suscipienda, quæ tempus bene occupent, præterita demerita presentibus meritis euacuent, & loco vitæ carnalis abiectæ, vitam spiritualem ac puram instituant. Hoc enim putat Ambrosius illa Exodi lege fuisse signatum, qua dictum est: Primogenitum anni redimes oue: Tractans quippe illa verba Saluatoris: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, hac ait: Qua vocatione plenius mihi videor verba legis & mytheria recognoscere, quia animam; aut commutandam oue docuit, aut redimendam pecunia, vt non solum asinæ partum oue, hoc est, mundis immunda mutemus, sed etiam redimamus. Quod videtur exprimi si prius sacrificio purificationis, & mytherio baptismatis, delictorum nostrorum inquinamenta lauemus, crimina quoque nostra bonis operibus, fideique pretio, & miseratione redimamus. Vnicuique ergo id curæ sit, suum statum considerare, vires expendere, vocationem agnoscere, & iuxta illam vitæ occupationes admittete. Ita videlicet, vt vel misericordiae operibus vacet, vel deuotæ Psalmodia, & absconsoni in propria cella, & fugæ ab hominum consortiis, inhæreat, vel alijs docendis, & ad vitam Christiano dignam adducendis, insistat. Quamuis in hoc ordo non sit relinquendus: prius namque humilitatis operibus vacandum est, quæ superbiam comprimant, & elationem abiciant; deinde pietatis corporalis operibus, vt subuentioni pauperum, ac visitationi, & obsequiis infirmorum, postremo verò doctrinæ administratione intendendum. Ne peccatori dicatur, fertidum adhuc odorem delictorum in ore præferenti: Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? ne & magisterium, & onus docendi subeat, priuquã quæ docturus sit, & alijs traditurus,

D

E

Ambros. li. 2. de Cain cap. 3. Exod. 34. 20. Matt. 11. n. 28.

Psal. 49. 16.

Aug. ibid. addiscat. Vnde Augustinus eundem locum interpretans, pulchre ait: *Quæcunque dicis, & qui vis te audiri, prior te audi, & dic, quod dicit in alio Psalmo quidam: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.]* Qualis ergo ego, qui non audio, quod in me loquitur, & volo ut alij audiant, quod per me loquitur? Audiam prior, audiam maxime: *Quæ audiam: Quod loquitur in me Dominus Deus, [Quoniam loqueretur pacem in plebem suam.]* Audiam, & castigem corpus meum, & seruituti subiiciam, ne forte aliis prædicans, ipse reprobus inueniar. *[Quanto autem tempore quis literatus de nouo à peccato conuersus debeat ab officio prædicationis vacare, & aliis operibus humilitatis distineri, consilio patris spiritualis relinquitur, qui, considerato penitentis seruiore, & aliis circumstantiis, poterit hoc tempus silentij, & sapientis humilitatis metiri.]*

De oratione incipientium. s. IV.

Quartò. Penitens denuo conuersus ad Dominum illum modum orationis teneat, qui statui penitentia, & via (in qua ambulat) purgatiua conueniat. Ac proinde in sua meditatione consideret peccati malitiam, & scditatem, pœnas terribiles, ad ipsum puniendum paratas, mortis acerbiteriam, diuini iudicij reconditum, gehennæ cruciatum, & æternitatem. Cogitet miserias sæculi, breuitatem rerum visibilibus, mundanorum ac prophanorum hominum vanitatem. His, & aliis similibus, quæ in tractatione de oratione (Deo donante) late persequemur, poterit suas meditationes formare, & in se ipso affectus detestationis peccati, doloris, pudoris, contemptus sæculi, & sui ipsius, gratitudinis & amoris erga Dominum tantorum errorum condonatorum, accendere. Nam & de Salomone, qui in sacris Scripturis sapientissimus nominatur, scriptum est: *Quoniam disputauit super lignis à cedro, quæ est in Libano, vsque ad hyssopum, quæ egreditur de pariete: & diseruit de iumentis, & volucibus, & reptilibus, & piscibus.]* Vniuersa quippe sapiens, non sine aliquo ordine, id est, iustus, considerat. Primò quidem hyssopum, quæ egreditur de pariete, id est, proprium delictum, quod à terra maledicta nostri cordis procedit, & consideratum ad humilitatem inclinat: postea verò cedrum Libani, id est, Christum Saluatorem, cuius meditatio ad altitudinis amorem, ac desiderium perfectionis inflammat. Primò iumenta, & reptilia cogitat, scilicet bestiales motus suos humi repentes, vt illos comprimat, postea volucres, & pisces, id est, res sublimes, & à terra distantes, vt cor sublime, & ab amore visibilibus auulsum, accipiat. Huius autem sententiæ fuisse Bernardum (vt nunc alios patres omittam) nemo est, qui illum legens de vnguentis anima disputantem, apertè non videat. Positis enim tribus vnguentis, contritionis, deuotionis, & pietatis, sic ait: *Est vnguentum, quod sibi conficit anima multis irretita criminibus, si eam incipit cogitare vias suas, colligat, congerat, contemnatque in mortariolo, conscientia multas ac varias species peccatorum suorum, & intra æstuantis pectoris ollam simul omnia coquat igne quodam penitentia, & doloris, vt possit dicere cum Propheta: Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.]* Ecce hoc est vnum vnguentum, quo anima peccatrix suæ conuersionis primordia condire debet, plagisque suis recentibus adhibere. Primum namque sacrificium Deo spiritus contribulatus. Multa alia hic beatus pater postea ad idem propositum affert, quæ nos consulo præterimus. Satis sit penitentem cognoscere hoc esse primum ali-

A mentum statui puerorum, aut incipientium conueniens, quod in exordio conuersionis positus debet non parcè, nec minutatim deglutire, sed abundanter, & ad multos dies in cordis amaritudine manducare. Sedeat primùm cum Maria ad pedes Domini, & lacrymis riget, antequam osculi memoriam faciat, & de manu Domini ampliora beneficia petat. Se ipsum ad modum illius penitentis publicani in infimo loco templi constituat, & præ pudore oculos ad cælum leuare non audeat, vt aliquando tandem non præsumptuosè, sed obedienter, quia scilicet à Domino ad alia exercitia vocatur, ad honorabiliorem locum ascendat. Est enim Dominus humilitatis amator, qui humilem, & trementem, & ad conspectum maiestatis trepidantem, suo tempore exaltabit, superbum autem suæ scditatis oblitum ad altiora ante tempus aspirantem cum indignatione repellat.

De memoria peccatorum moderanda. s. V.

Quintò. Hic orationis, & interna exercitationis modus, non semper durare debet, sed pro alio sublimiori ac suauiori commutari. Licet enim peccatoribus denuo conuersis, imò & imperfectis, qui nunquam ex toto se Domino tradunt, satis conueniens sit; qui timore ad nouam vitam virgendi sunt, & debitorum contractorum memoria ad feruorem excitandi, tamen proficientibus & perfectis posset hæc exercitatio plus nimio prorelata, aut detrimentum asserere, aut perfectionis augmentum impedire. Vt autem hanc rem, quæ aliquantulum inuoluta est, clarius explicemus; illud primùm dicimus, ductum Domini esse sequendum, & in statu etiam sublimissima perfectionis instinctus, ac inspirationes eius amplectendæ. Quosdam enim continentem peccatorum præteritorum memoria percellit, qua non eos ad desperationem, nec pusillanimitatem adigit, sed ad amoris feruorem, & ad magnam perfectionem euehit. alios verò ab ista recordatione auocat, & memoriam beneficiorum illis, ac rerum cælestium illustrationes frequenter immitit. Inter illos primos numeramus Dauidem asserentem: *Quoniam ego in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo.]* Et rursus: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco; & peccatum meum contra me est semper.]* Numeramus & Petrum, qui, auctore Clemente, singulis noctibus, aliis dormientibus, quasi furtiue surgebat, & peccatum suum, quo Dominum negauit, amarissimo fletu rigabat. Numeramus & Paulum ita ad Timotheum scribentem: *Gratias ago ei, qui me confortauit Christo Iesu Domino nostro, quia fidelem me existimauit, ponens in ministerio: Qui prius blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus.]* Et vt aliquid ex nostris temporibus afferamus, hunc spiritum perpetuæ compunctionis habuit Beatus pater noster Franciscus Borgia, qui, vt ex suis exercitationibus spiritualibus constat, continuò ex memoria vitæ præteritæ se ipsum ad incredibilem quandam humilitatem, & infra omnes res creatas deiectionem mirabiliter excitabat. Inter alios verò suauiori spiritu ductos, numeramus Magdalenam, quod ad corpus attinet, asperitiam quidem vitam agentem, sed Angelorum colloquiis semper intentam, & ardore diuini amoris æstuantem. Numeramus & Augustinum, qui, licet in confessionibus & meditationibus suis non semel memoriam suorum peccatorum faciat, tamen magis spiritu amoris & dulcedinis abundabat. Numeramus & Beatum Patrem nostrum Ignatium, post victos scrupulos, non iam in cæno antiquarum vani-

3. Reg. 4. n. 23.

Bern. ser. 10. in Cæ. 11.

Psal. 38. n. 4.

Psal. 50. n. 19.

Psal. 37. 18. 19. Psal. 50. 5.

Clemens.

1. Timo. 1. 12.

tatum lugendarum harentem, sed ad cœlestia meditata, & ad mysterium Trinitatis contemplandum, anhclantem. Hæ itaque duæ viæ in hoc conveniunt, quod nunquam omnino memoriam peccatorum præteritorum deponunt, quæ mirificè in omni statu ad custodiam perfectionis, scilicet, ad humilitatem, proficit, & præcipuè in fine vitæ, (quod Augustinus subnotavit) ad bonam ac securam mortem subseruit. At in hoc etiam secernuntur, quod illi primi fere semper spiritu compunctionis tanguntur, & pane lacrymarum saginantur; hi verò memoria peccatorum fere in totum absorpta, delicatioribus cibis, beneficiorum diuinorum, & cœlestium meditationum esculentis implentur. Ac proinde quisque, non sine consilio spiritualis patris attentè consideret ad quem modum orandi & meditandi vocetur, & illum, ac ductum spiritus sancti, sine vlla cunctatione sequatur.

Sed quid illi faciendum est, qui vocationem Domini manifestè non sentit? an memoriam peccatorum omnino deponet, aut toto vitæ tempore illam sine intermissione seruabit? Certè memoria peccatorum fere semper à viro perfectò, aut iam mediocriter ad perfectionem tendente, omnino abiicienda est, vt tanquam seruus fidelis, sine vlla pusillanimitate, sine vilo immoderato timore possit in oratione magna petere, magna desiderare, & more filij dilectissimi, ac sponsæ charissimæ, affectibus amoris vacare. Petitionem namque magnarum virtutum, & donorum pro se, & pro alijs, à memoria peccatorum impedit certum est: quæ affectus maximæ erubescentiæ & timoris generat, & cor eius, qui deliquit, ad postulandum angustat. Quod confirmat dictum Ecclesiæ docentis Heremam sub specie anis, vt habetur in libro pastoris: Dixit enim illi, peccata sua Domino confitenti: Desine iam pro peccatis tuis tantum orare, ora & pro iustitia, vt accipias partem ex ea in domo tua.] Et verè Spiritus ipse sanctus omnem lacrymam ab oculis iustorum abstergens, & eorum corda fiducia dono fortificans, illos mer, quos antea ad memoriam assiduam peccatorum, & ad non interruptam compunctionem excitauerat, post dies luctui destinatos, quos ipse sua prouidentia iuxta criminum qualitatem, & compunctionis feruorem decreuerat, ad obliuionem illorum, & beneficiorum commemorationem, & desideria amoris instigat. Denique iam non dicit à delicto purgatus: Et confusio faciei meæ cooperuit me:] nec illud: In te Domine speraui, non confundar in æternum.] Sed potius se exauditum esse coniectans, pro gratiarum actione decantat: Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius.] Audi Ricardum Victorinum, quomodo spiritui sancto hanc peccatorum obliuionem adscribat: Dolor pœnitentiæ, ait, est ignis ille, quo solent spirituales viri vanitatum aristas comburere, & in abominationum fauillas vertere. Has vtique fauillas in conscientia nostra adhuc area toleramus, quando de præteritis culpis consuli vel suspecti sumus. Sed flante vento fauilla tolluntur, cum ad Spiritus sancti inspirationem reatus nostri formido omnis atque suspicio absorbetur, & per spem veniæ ab omni confusiois nigredine conscientie nostræ area mûdatur, ita vt veraciter Domino psallere possimus: Proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea.] Impedit ergo præteritorum recordatio peccatorum, mentis tranquillitatem, tollit internam suauitatem, atque dulcedinem, minuit spem, aut in quendam reporem conuertit, vt non audeat homo ad magna aspirare, & ab eo,

A in quem grauitè offendisse se meminit, dona perfectis promissa deponere. Quod autem affectui, & quieti contemplationis obliet, probat latissimè Cassianus, cuius vnâ tantùm sententiam, qua apertè suum sensum exponit, in fine subicribam. Cæterum quod paulo antè dixisti, inquit Pinuphius Abbas, Germano respondens, te etiam de industria præteritorum peccatorum memoriam retrahere, hoc fieri penitus non oportet, quinimmo etiam si violenter irreplebit, protinus extrudatur. Multum namque retrahit mentem à contemplatione puritatis, eius præcipuè, qui in solitudine commoratur, implicans eam sordibus mundi huius, & præfocans fetore vitiorum. Dum enim recolis ea, quæ secundum principem huius sæculi per ignorantiam, siue lasciuiam commisit, vt concedam tibi, quod in hac cogitatione posito oblectatio nulla subrepat, certè antiquæ putredinis vel sola contagio, necesse est vt terro mentem fetore corrumpat, & spiritualem virtutum fragrantiam, id est, suauitatem boni odoris, excludat. Cum ergo præteritorum memoria vitiorum pullauerit sensum, ita ab ea refiliendum est, sicut refugit vir honestus & grauis, si impudicæ ac procacis femine in publico, aut colloquijs aut amplexibus appetatur.] Memoria itaque peccatorum assidua, ex grauissimorum patrum sententia, cui experimentum quotidianum fauet, pœnitentem mundat, perfectum fulcat: illum ad proficiendum; istum ad nimium, & suo statui non conuenientem timorem inuitat; quare incipiens illam vt pretiosam gemmam custodiat, at proficiens, atque perfectus, pro solidioribus & suauioribus imitationis, gratitudinis, & amoris cibis abiciat.

Hæc autem communiter, & vt in plurimum seruanda sunt, tamen aliquando vtile est, etiam perfectis, quasi ad initia conuersionis redire, & præteritorum memoriam peccatorum refricare. Tunc scilicet, cum aliquam superbiam & ambitionis tentationem persentiant: cum aliquo tempore & negligentia pulsantur, cum aliquem defectum solito grauiorem admiserunt, cum inter alios à Domino communi calamitate castigantur, & tandem, cum speciali impulsu se vident ad peccata commemoranda vocari. Solet enim Dominus mirabili quadam ac ineffabili ratione perfectis mentibus memoriam suauissimam antiquorum peccatorum, ac pristinae paupertatis ingerere, vt se ipsos eius beneficio tantis malis liberatos aspiciant, & lætissimas laudationes, ac amoris plenas gratiarum actiones referant. Canuntque Domino, in suorum peccatorum interitu, canticum Mariæ sororis Moli. Cantemus Domino: Gloriosè enim magnificatus est: equum, & ascensorem proiecit in mare:] Electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profundum quasi lapis.] Quæ memoria hac securitate concepta non angustat animum, sed dilatat; non terret, sed mulcet: non ad inquietum timorem, sed ad ardentissimum amorem patris talia & tanta remittentis, & talia & tanta donantis, accendit. Huius verò generis, vt credo, erat memoria peccatorum Dauidis, Petri, & Pauli, & aliorum, quos supra retulimus, qui ad sublimitatem puritatis subiecti, non in peccatis pristinis tanquam in ceno eos retardante iacebant, sed tanquam in commemoratione beneficiorum Domini respirabant. Quod & Chrysostrmus, agens de memoria Pauli, qua sua peccata coram se ipso statuebat, ait, in hunc modum scribens: Oportet nos recordari priora delicta, etiam ea pro quibus veniam consecuti sumus, vt in-

Lib. 1. p. 47
to. v. 150
no. 3.

Psal. 43.
num. 16
Psal. 30.
n. 2.

Psal. 102.
1.

Ricar. lib.
1. de eru.
dit. inter
hom. c. 29.

Isa. 38. n.
17.

Cassia.
coll. 20. c.
9.

Exod. 15.
n. 21.
n. 4. & 5.

Chrysostr.
2. de cõ.
punctione
cordis ad
fmem.

tuentes quod ingentem modum debiti nobis remittit Deus, & amplius eum diligere possimus, & verendum pudoremque concipere.] Omnia ergo consonant, & vnus atque idem est spiritus Dei sanctos suos regens, qui eius ductum sequentes, debent communiter, & vt in plurimum memoriam antea vitæ deponere, & beneficia diuina, ac perfectiones sui Creatoris meditari, & amore ac desiderio patriæ cœlestis succendi, interdum verò ex causis prædictis, vel cum Dominus ad id interius vocauerit, antiquorum peccatorum recordari, & se indignissimos reputare, ac tali memoria compungi. Solet enim ille, qui suos amore matris amat, eos propter antiqua peccata tristes, & memoria pristina infidelitatis turbatos, vt eos recreet, mirabili consolatione lenire, & vt fiducialiter ad eum accedat, dulcissimis dilectionis signis amplexari. Nos autem, qui hanc peccatorum grauiam materiam quasi tristes cepimus, lati periculis, quia minus cogitantes, diuinorum beneficiorum memoria, & interna suauius recordatione, vltimam ei manum imponimus.

Neminem posse in hac vita sine speciali privilegio omni leui peccato carere, quemque tamen posse cum Dei gratia peccata leuia in dies magis ac magis minuere.

CAPVT IX.

Væ de fuga lethalium peccatorum dicta sunt, ad primum gradum spiritualis vitæ pertinet, quem postquam tenuerit virtutis & perfectionis amator, & anterioris vitæ peccata grauiora per veram contritionem spiritus, & bris confessionem, ablucit, ac pro ipsis satisfecerit, & iam diuina gratia adiutus quasi ex consuetudine vitauerit, nec se ipsum tam dura & acerba morte confecerit, opus est vt vltra progrediatur, & ad secundum gradum virtutis, nempe, ad fugam leuium & venialium peccatorum, accedat. Vt autem ad quid eum exhortemur, intelligat, quid vniuersa Theologia de huiusmodi peccatorum fuga sentiat, exponemus, ne aut vltra humanæ naturæ possibilitatem præsumat, aut imbecillitatem præterens, in totum id quod viri spirituales consequi solent, non tendat. Certum ergo est, & constans apud omnes Theologos, posse hominem etiam post Adæ peccatum, cum gratia Dei, omnia & singula vitare peccata venialia, quo tempore ipsa diuini occurrunt, cum Deus non minus rectus quam benignus hæc peccata verans, creaturam suam ad aliquid impossibile non obligauerit, neque ei quod præstari non possit, vnquam præceperit. Cuius sententiæ assertor manifestissimè est Augustinus ita scribens: Nam qui dicunt esse posse in hac vita hominem sine peccato, non est eis continuo incauta temeritate oblitendum. Si enim esse posse negauerimus, & hominis libero arbitrio, qui hoc volendo appetit, & Dei virtuti, vel misericordiam, qui hoc adiuvando efficit, derogabimus.] Et paucis interiectis: Si à me quaeratur, inquit, vtrum homo sine peccato possit esse in hac vita, confitebor posse per Dei gratiam, & liberum eius arbitrium.] Et etiam regius vates satis ostendit, qui, cum dixisset: Tu mandasti mandata tua custodiri nimis, id est, perfecte, ita, vt nec in magnis, neque in minimis ea transgrediamur, non despondet animum, nec impossibilitatem causatur, sed

Aug. li. 2. de p. m. c. 6.

psal. 118. n. 4.

A optans prosequitur: Vtinam dirigantur via meæ ad custodiendas iustificationes tuas.] Quis autem optaret quod nec per proprias vires, nec per Dei gratiam efficere posset: Et sæpius idem scriptura proclamatur, iubens vt simus sine querela, & perfecti in Christo, & sancti, ac immaculati in conspectu Dei, quæ perfectio non præciperet, si nobis etiam omnium leuium peccatorum abiectionem impossibilem iudicaret. Hæc namque peccata macula sunt, & defectus, quæ virtutem fuscant, & mentem nostram vt-cunque commaculant.

Certum est etiam, immo & priori dicto certius ac firmiter, quod licet homines cum gratia Dei possint singula leuia peccata vitare, nullus tamen purus homo (vna Beata virgine excepta) omnia huiusmodi peccata vitauit, ac se immunem ab omni macula custodiuit. Illa quidem, quæ singulari privilegio omnipotentis, nec in ipso momento conceptionis fordidit, nunquam se vel minimo contagio alicuius defectus infecit: reliqui verò quantumuis sancti, quantumuis perfecti, vltra originale peccatum aliquas saltem leues maculas propriis actibus contraxerunt, aliquo se, vel paruo peccato fœdarunt. Sacra quidem litteræ vt hominem in sui cognitione stabiliant, nullum sui generis peccatum eximunt, sed omnes maculis & delictis inuoluunt. Non est, dicunt, homo, qui non peccet: Et, Septies in die cadit iustus: id est, multoties: Et, Non est homo iustus, qui faciat bonum, & non peccet.] Et, Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem in legem peccati.] Et, In multis offendimus omnes.] Et, Si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.] Quæ omnia cum de vniuersis hominibus, sine exceptione alicuius, aut etiam expressè de iustis loquantur, manifestè indicant, etiam iustos ac perfectos viros peccatis saltem leuibus non carere, quos Dominus orare docens, inter alia docuit postulare: Dimitte nobis debita nostra: quasi omnes habeant, quod Dominus sibi dimittat.] Longum esset, & extra propositum nostrum, sanctos patres suam imbecillitatem confitentes citare; sunt enim omnes, qui diuinis scripturis edocti, & proprio ac alieno experimento eruditi, id ingenuè fateantur. Id ait Irenæus, Cyprianus, Chrysostomus, Nazianzenus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Gregorius, Bernardus, Ricardus Victorinus, Thomas, & alij, quotiescunque hanc materiam tractare contigerit. Nos his omnibus prætermisiss, duos tantum in medium afferamus. Alter sit Leo Papa, qui assiduas huius vitæ tentationes exaggerans, hæc ait: Nec facile prouenit cuiquam tam incruenta victoria, vt inter multos hostes, frequentisque conflictus, etiam si sit liber à morte, sit quoque immunis à vulnere.] Alter sit Ioannes Cassianus in hunc modum scribens: Impossibile namque est quemlibet sanctorum non istis minimis, quæ per sermonem, per cogitationem, per ignorantiam, per obliuionem, per necessitatem, per voluntatem, per obreptionem, per somnium admittuntur, incurere.] Quare merito Mileuitanum Concilium anathemate percutit eos, qui verba Ioannis Apostoli; Si dixerimus, quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus,] propter humilitatem dicenda esse autumant, non quia omnes aliqua macula fœdeamus. Poterat enim dicere Apostolus: Si dixerimus quia non habemus peccatum, nos ipsos extollimus, & humilitas in nobis non est. Sed cum ait: Nos ipsos seducimus: satis ostendit, eum, qui se dixerit non habere peccatum, non verum loqui, sed falsum.] Merito etiam Irenæus ait, homi-

B

C

D

E

n. 5. Philipp. 2. n. 15. Coloss. 1. n. 22.

3. reg. 8. 46. Prover. 24. 16. Eccles. 7. 21. Roman. 7. 23. Iacob. 3. 2. 1. Ioan. 1. 8.

Matth. 6. 12. Irenæ. li. 3. c. 37. Cypri. ser. de opere, & elemo. Chryf. hom. 20. Nazian. orat. de plaga grædina. Ambr. in Iesai. c. 1. Iust. Mart. lib. de gratia Christi c. 49. Hiero. 2. c. Pelag. Aug. op. stola. 20. ad Hiero. Grego. li. 5. in 1. reg. ad c. 14. Bern. ser. 16. 73 in Cant. Ricard. de statu mterioris hominis. c. 21. Thomas 4. q. 109. artic. 8. Leo serm. 4. de ieiunio de cimi men. Cassia. coll. 11. c. 10. vlt. etiã coll. 20. c. vlt. & coll. 22. c. 13. Concil. Mileu. can. 1. Ioan. 1. n. 8.